

BILTEN - NEWSLETTER

**OKTOBAR
DECEMBAR
2025**

...jer nam je stalo!

POD LUPOM SPROVELA NEZAVISNU POSMATRAČKU MISIJU ZA PRIJEVREMENE IZBORE U REPUBLICI SRPSKOJ

Koalicija "Pod lupom" sprovela je građansku, nestranačku posmatračku misiju za Prijevremene izbore za predsjednika Republike Srpske iz reda srpskog naroda koji su se održali u nedjelju, 23. novembra 2025. U posmatračkoj misiji učestvovalo je 26 dugoročnih posmatrača/ica (LTO-a) ispred 21 organizacije civilnog društva, članica Koalicije „Pod lupom“. Na sam dan izbora, izborni proces je nadgledalo 380 posmatrača/ica izbornog dana (STO-a) koji su bili raspoređeni širom Republike Srpske.

Nezavisno, nestranačko posmatranje izbora ima ključnu ulogu u očuvanju povjerenja građana/ki u izborni proces. Posmatrači/ice svojim prisustvom osiguravaju veću transparentnost, sprečavaju izborne nepravilnosti i doprinose slobodnom izražavanju volje birača.

Dugoročni posmatrači/ice su sve do izbornog dana radili na posmatranju rada lokalnih izbornih komisija, evidentiranju i prijavi izbornih nepravilnosti i prevara, te regrutaciji i obuci posmatrača/ica izbornog dana.

Posmatrači/ice izbornog dana su na skoro svakom petom biračkom mjestu u Republici Srpskoj pratili sve faze izbornog procesa, uključujući uređenje i otvaranje biračkih mjesta, proces glasanja, zatvaranje biračkih mjesta, brojanje glasova, kao i pakovanje izbornog materijala. Pažljivo su pratili sve moguće nepravilnosti koje bi mogle uticati na izborni proces i odmah reagovali kako bi se otklonile uočene nepravilnosti i omogućilo da se izbori odvijaju u skladu sa zakonom.

Posmatrači/ice su bili raspoređeni na reprezentativnom uzorku odabranih biračkih mjesta u svim dijelovima Republike Srpske, što omogućava statistički pouzdano praćenje i izvještavanje o toku izbornog dana. Na taj način Koalicija „Pod lupom“ ima pouzdan uvid u regularnost izbornog procesa.

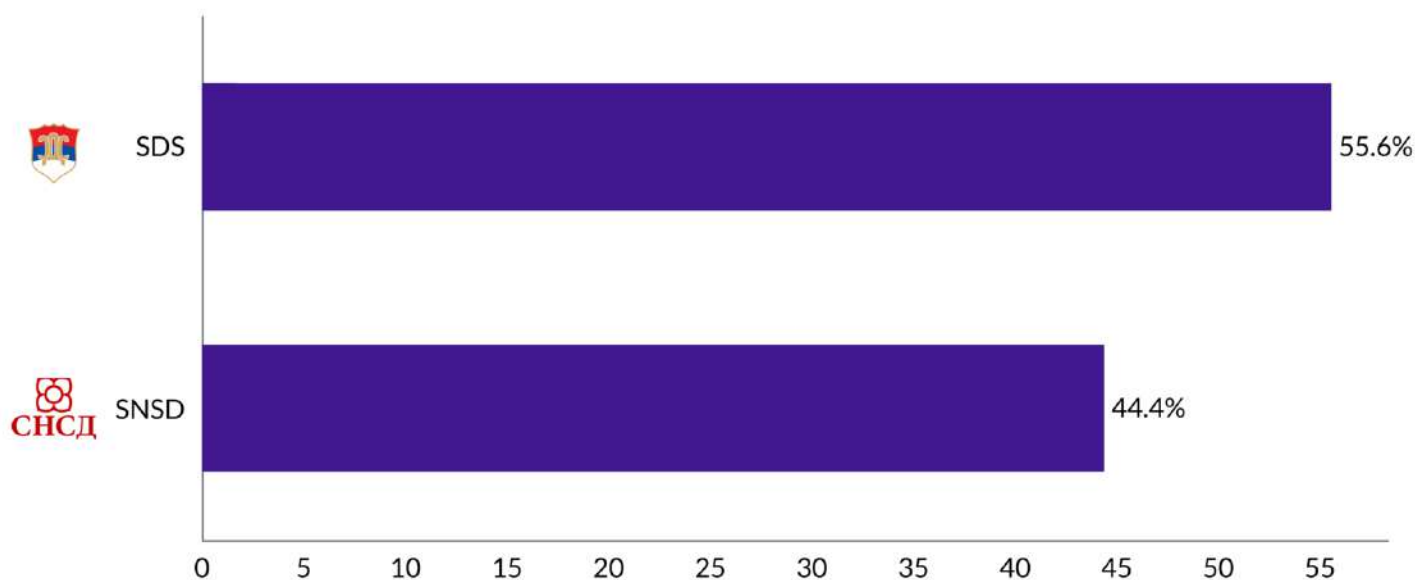
PREDIZBORNI PERIOD

IZBORNE NEPRAVILNOSTI KOJE SU OBILJEŽILE PRIJEVREMENE IZBORE (PREDIZBORNI PERIOD)

...jer nam je stalo!

POLITIČKI SUBJEKTI SA NAJVEĆIM BROJEM IZBORNIH NEPRAVILNOSTI (PREDIZBORNI PERIOD)

NALAZI POSMATRANJA RADA LOKALNIH IZBORNIH KOMISIJA

...jer nam je stalo!

Iako je za učešće na izborima ovjereno šest političkih subjekata, izbornu kampanju u potpunosti su oblikovali SDS i SNSD, čiji su narativi dominirali javnim prostorom. Kampanje su obilježene **emocionalnim porukama, zapaljivom retorikom i međusobnim diskreditacijama**, bez jasnih programskih rješenja. Uz to, oba politička subjekta koristila su narativ ugroženosti Republike Srpske, ali iz različitih perspektiva: SDS je govorio o „unutrašnjim zloupotrebama“, dok je SNSD naglašavao prijetnje iz međunarodne zajednice i od drugih naroda u BiH. Posebno zabrinjava korištenje **govora mržnje**. Upotreba govora mržnje u predizbornoj kampanji je neprihvatljiva i predstavlja odraz nerazvijene i nezrele političke kulture i nizak nivo demokratskih standarda. Ponovno je zabilježena i **zloupotreba djece u političke svrhe**, iako je ova nepravilnost izričito zabranjena Izbornim zakonom BiH. Ipak, izrečene sankcije za ovu vrstu kršenja su izuzetno rijetke. Koalicija „Pod lupom“ upozorila je i na sve češću praksu **zloupotrebe odredbe zakona koja dopušta interne skupove statutarne tijela stranaka**. Politički subjekti takve skupove koriste za prikrivene predizborne aktivnosti, što predstavlja oblik **preuranjene kampanje**.

PRELIMINARNA OCJENA IZBORNOG DANA

PRELIMINARNA OCJENA IZBORNOG DANA

**Pod lupom PVT
vs
CIK****35,8%****37,8%****29,2%****3,7%**

Koalicija "Pod lupom" ne može sa sigurnošću potvrditi pobjednika izbora, ali objavljeni rezultati CIK-a se poklapaju sa našim

historijski niska izlaznost, u poređenju sa Opštim izborima 2022. godine glasalo je skoro 200.000 ljudi manje

porodično glasanje

zloupotreba pomoći pri glasanju

glasanje bez provjere identifikacionih dokumenata

...jer nam je stalo!

**SKENIRAJ KOD I PROČITAJ PRELIMINARNU OCJENU
IZBORNOG DANA!**

...jer nam je stalo!

ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA

Do sad 61.500 KM kazni za izborne nepravilnosti povodom izbora u RS-u po prijavama Koalicije „Pod lupom“

Koalicija „Pod lupom“ je prilikom provođenja nestranačke, posmatračke misije za Prijevremene izbore za predsjednika Republike Srpske uputila 32 prijave Centralnoj izbornoj komisiji BiH (CIK BiH) i jednu prijavu Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH (RAK BiH), te na izborni dan 5 prijava lokalnim izbornim komisijama, 3 prijave biračkim odborima i 2 prijave policiji.

CIK BiH je do sada izrekao 5 novčanih sankcija u ukupnom iznosu od 61.500 KM na osnovu 14 prijava koje je podnijela Koalicija "Pod lupom".

SANKCIONISANE IZBORNE NEPRAVILNOSTI

**ZLOUPOTREBA
DJECE U
POLITIČKE
SVRHE**

**PREURANJENA
KAMPANJA NA
DRUŠTVENIM
MREŽAMA**

**KRŠENJE
IZBORNE
ŠUTNJE**

**GOVOR
MRŽNJE**

Sankcionisane su 4 izborne nepravilnosti, i to: zloupotreba djece u političke svrhe, preuranjena kampanja na društvenim mrežama, kršenje izborne šutnje i govor mržnje (na osnovu više prijava). Politički subjekti koji su sankcionisani su SNSD i SDS. Tačnije, SNSD je sankcionisan sa 46 000KM, a kandidat Siniša Karan sa 8 500KM, dok je SDS sankcionisan sa 7 000 KM. SNSD je sankcionisan za zloupotrebu djece u političke svrhe, kršenje izborne šutnje i govor mržnje, a SDS je sankcionisan za preuranjenu kampanju na društvenim mrežama.

CIK BiH je do sada odbacio 8 inicijativa Koalicije „Pod lupom“, a ostatak se još uvijek razmatra, kao i inicijativa podnesena RAK-u.

Iako mehanizmi kontrole i sankcija izbornih nepravilnosti napreduju, Koalicija „Pod lupom“ podsjeća da postoje određeni propusti u praksi sankcionisanja, te da je potrebno u potpunosti implementirati jednu od ključnih preporuka Koalicije „Pod lupom“ koja se odnosi na to da nadležne institucije moraju blagovremeno i adekvatno sankcionisati sve izborne nepravilnosti.

POSTIZBORNA FORENZIKA

Koalicija „Pod lupom“ pratila je ponovna kontrolna brojanja glasačkih listića u Glavnom centru za brojanje (GCB) radi pravovaljanog utvrđivanja rezultata izbora za predsjednika Republike Srpske.

Najkonkretniji dio nalaza posmatranja odnosi se na poređenje preliminarne rezultata sa biračkih mjesta i rezultata ponovnih brojanja u GCB-u. Na uzorku od 131 biračkog mjesta sa kojih su se ponovo brojali glasovi, Pod lupom je utvrdila razlike na 72 biračka mjesta, dok na ostalim nije bilo odstupanja. Na tim biračkim mjestima "ukradeno" je najmanje 827 glasova. 532 glasa je nezakonito dodano Siniši Karanu, a 295 glasova umanjeno Branku Blanuši. U prosjeku, „ukradeno“ je oko 11 glasova po biračkom mjestu gdje su ustanovljene razlike.

Iz Koalicije Pod lupom podsjećaju i na alarmantne razmjere nepravilnosti uočenih i ranije, posebno nakon Opštih izbora 2022. godine, kada su ponovna brojanja glasova za predsjednika RS ukazivala na organizovanu izbornu prevaru u pojedinim gradovima (Doboj, Prijedor, Zvornik), a koji su predmet najvećih sumnji u izborne manipulacije i ovaj put.

...jer nam je stalo!

NEPRAVILNOSTI UKAZUJU NA SISTEMSKE ZLOUPOTREBE

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine (CIK BiH) je 24.12.2025. donijela Odluku o poništavanju prijevremenih izbora za predsjednika Republike Srpske na **136 biračkih mjesta u 17 opština i gradova. Sud BiH je odbio žalbe**, čime je potvrđena odluka CIK-a. CIK BiH je donio Odluku o raspisivanju i održavanju ponovnih prijevremenih izbora koji će biti održani 08.02.2026. godine.

Utvrđene izborne nepravilnosti: Doboj i Zvornik kao „tradicionalni“ centri izborne krađe

- 1) Razlike u rezultatima nakon ponovnog brojanja
- 2) Abnormalna izlaznost i sumnje na zloupotrebu identiteta
- 3) Ekstremno visoka podrška jednom kandidatu
- 4) Neuobičajeno visok udio nevažećih listića na pojedinim biračkim mjestima

O biračkim mjestima na kojima su poništeni izbori: Pravo glasa ima 84.249 birača

Ponovljeni izbori provode se na osnovu istih kandidatskih listi i istih izvoda iz Centralnog biračkog spiska koji su korišteni na poništenim izborima. Na poništenim izborima na 136 biračkih mjesta pravo glasa imalo je ukupno 84.249 birača, dok je njih 38.992 „glasalo“ (izlaznost je bila 46,3%). Rezultati sa ovih biračkih mjesta su pokazali da je kandidat Siniša Karan (SNSD) imao 26.700 glasova (70%), kandidat Branko Blanuša (SDS) 11.130 glasova (29,2%), dok su svi preostali kandidati zajedno imali 339 glasova. 823 glasačka listića proglašena su nevažećim. Razlika između dva vodeća kandidata na biračkim mjestima na kojima su poništeni izbori bila je 15.570 glasova.

Zašto je sve ovo važno?

Podaci ukazuju da poništavanje izbora nije izolovan incident, već signal ozbiljnih slabosti u zaštiti integriteta izbora i glasova građana-birača. Neophodno je osigurati da ponovljeni izbori budu praćeni pojačanom kontrolom, sankcionisanjem odgovornih i mjerama koje onemogućavaju ponavljanje nepravilnosti – od pravilne identifikacije birača i rada biračkih odbora, do transparentnosti brojanja glasova i obrade rezultata. Elektronska identifikacija birača i skeneri glasačkih listića koji su planirani na narednim izborima doprinose upravo tome.

JAVNA KAMPANJA ZA BOLJE IZBORE U BIH & PRVI PUT BIRAM

Koalicija „Pod lupom“ nastavlja s provođenjem javne kampanje širom Bosne i Hercegovine. Uz održavanje Akademija za fer izbore, u prethodnom periodu poseban fokus je stavljen na radionice **Prvi put biram** namijenjene primarno mladima koji će uskoro izaći prvi put na izbore, ali i svim ostalim zainteresovanim građanima.

Na ovaj način Koalicija "Pod lupom" želi podstaći veće uključivanje građana/ki u izborni proces i jačati demokratsku kulturu u zajednicama širom BiH.

Jako je bitno spomenuti da su **Ministarstvo kulture i prosvjete Vlade Republike Srpske i Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Vlade Zapadnohercegovačkog kantona** jedina dva ministarstva u Bosni i Hercegovini koja nisu dala odobrenje Koaliciji "Pod lupom" za održavanje edukativnih radionica u srednjim školama.

Javna kampanja u brojkama

7522

građana/ki direktno uključeno u aktivnosti javne kampanje

2153

polaznika/ica edukativnih radionica Prvi put biram

1169

certificirana polaznika/ice Akademije za fer izbore

354

sastanka sa donosiocima odluka i izbornom administracijom

180

radionica Prvi put biram

98

Akademija za fer izbore

43

ulične akcije

DEMOKRATIJA NESTAJE, ALI SAMO AKO TO DOZVOLIMO!

Koalicija „Pod lupom“ kreirala je video spot koji podsjeća na jednostavnu, ali suštinsku istinu, demokratija ne nestaje preko noći, već kada prestanemo da se borimo za nju.

U simboličnoj video priči, gledatelj prolazi kroz prizore gušenja slobode, korupcije, nepravde i nemoći. Spot ga vodi kroz svakodnevne prizore koji su nam isuviše poznati: utišani glasovi onih koji se usude govoriti, politički moćnici za koje ne važe zakoni i pravila, novinari koje uklanjaju jer postavljaju „pogrešna“ pitanja. Ključni je momenat kada obična porodica odlučuje da više neće čekati da neko drugi nešto promijeni.

U središtu poruke je poziv na odgovornost i građanski angažman i fokus na građaninu koji želi da živi u zemlji gdje se glas čuje, pravda i zakoni poštuju, a sloboda čuva.

Koalicija „Pod lupom“ već više od deset godina okuplja građane/ke i organizacije civilnog društva koji vjeruju u moć građana-aktivista, te poziva sve zainteresovane građane/ke da se u narednom periodu uključe u aktivnosti Koalicije „Pod lupom“ i daju svoj doprinos kako slobodnim i poštenim izborima u BiH, tako i cjelokupnoj demokratizaciji bh. društva. To mogu učiniti putem obrasca <https://ukljucise.podlupom.org/>.

JAČANJE KAPACITETA CIVILNOG DRUŠTVA U OBLASTI IZBORA: OD PROPISA DO PRAKSE

Koalicija „Pod lupom“ nastavlja s aktivnostima usmjerenim na jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u oblasti izbornog procesa kroz obuku pod nazivom „Organi za provođenje izbora u BiH: Fer izbori počinju znanjem: od propisa do prakse“.

Tokom obuke, učesnici/ice prošli su kroz niz interaktivnih sesija koje su kombinovalе teorijska znanja i praktičan rad. Program je započeo izbornim kvizom i uvodom u osnovne principe izbornog sistema u Bosni i Hercegovini, čime su učesnici/ice testirali i osvježili svoje postojeće znanje.

U nastavku se govorilo o organima za provođenje izbora u BiH, njihovim nadležnostima i značaju komunikacije i saradnje između institucija i organizacija civilnog društva. Posebna pažnja posvećena je razumijevanju pravne legislative koja uređuje izbore.

Prvi dan obuke završen je temom zaštite izbornih prava, kroz pregled procedura, rokova i pravnih lijekova koji su dostupni u slučaju izborne nepravilnosti. Učesnici su kroz praktične primjere učili kako se izrađuju prigovori i žalbe, te kako se prijavljuju uočene nepravilnosti. Drugog dana obuke učesnici su nastavili s radom na temi pravnih lijekova u praksi, gdje su, kroz grupni rad i simulacije, imali priliku da samostalno kreiraju primjedbe, prigovore i žalbe na osnovu stvarnih slučajeva.

Kroz ovakve programe, Koalicija „Pod lupom“ nastoji da osnaži predstavnike organizacija civilnog društva kako bi kroz znanje, saradnju i aktivno učešće doprinijeli izgradnji transparentnijih i pravednijih izbora u Bosni i Hercegovini.

JAČANJE VIDLJIVOSTI ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA

OKT, Teslić

ALD, Zavidovići

Milenijum, Srbac

U okviru kontinuiranih napora da poveća vidljivost organizacija članica, Koalicija „Pod lupom“ nastavlja raditi na razvoju i promociji kratkih videa koji predstavljaju rad svake organizacije članice Koalicije „Pod lupom“. Videi omogućavaju građanima/kama da se na pristupačan način informišu o osnovnim ciljevima organizacija članica, njihovom angažmanu na jačanju izbornog integriteta, kao i o širem kontekstu njihovog djelovanja u lokalnim zajednicama.

Videi su dostupni na zvaničnom YouTube kanalu Koalicije „Pod lupom“, gdje nastavljaju služiti kao vrijedan resurs za edukaciju, informisanje i promociju građanskog aktivizma općenito ali i u izbornim procesima.

